

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/11309 din 10.07.2024

La nr.215 din 03.07.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea art.14 din Legea nr.370/2023 privind drepturile copilului (alimentația gratuită a copiilor).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director adjunct

Digitally signed by Savca Alexandru
Date: 2024.07.11 14:30:29 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru SAVCA

Ex: VAMEȘ Xenia, Tel. 022 257-376

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1777
"11" Ora	07 2024

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9835 din 10.07.2024

la proiectul de lege pentru modificarea art.14 din Legea nr.370/2023 privind drepturile copilului (alimentația gratuită a copiilor)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost publicat pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop asigurarea drepturilor egale a copiilor pe durata procesului de învățământ general obligatoriu.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea art.14 din Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului (alimentația gratuită a copiilor), prin completarea cu norme care prevăd asigurarea alimentației gratuite a copiilor, cuprins în ciclul de învățământ general obligatoriu. Potrivit autorului: *"[...] în vederea standardizării și asigurării drepturilor egale a elevilor se propune, reglementarea prin lege, a dreptului la alimentație gratuită a elevilor claselor I-IX."*

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele copiilor de a avea acces la alimentație gratuită pe durata procesului de învățământ general obligatoriu, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;
- d) analiza impactului de reglementare;
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."

Prin argumentele prezentate în nota informativă, autorul a demonstrat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină "d) analiza impactului de reglementare".

Potrivit autorului: *"Implementarea prezentei legi va necesita alocarea suplimentară de mijloace financiare bugetare.Totodată prin proiect se propune ca Guvernul, în termen de 3 luni, să identifice resursele financiare necesare în acest sens și să asigure implementarea a prezentei legi. Conform Raportului Educație, Tineret și Sport 2023 în clasele 5-9 își desfășoara studiile circa 160 mii elevi, din care în mediul urban circa 83 mii elevi, iar în mediul rural circa 67 mii elevi. Pentru asigurarea zilnică a fiecărui elevi cu alimentație de 10 lei 00 bani, statul urmează să suporte cheltuieli suplimentare de circa 245,0 milioane lei anual. În același timp, conform aceluiași raport, pentru anii 2022-2023 deja au fost prevăzute mijloace financiare suplimentare pentru resursele energetice în mărime de 506,8 mii*

lei. Astfel, putem concluziona că în urma redistribuirii juste a veniturilor pot fi alocate mijloacele financiare necesare pentru alimentația copiilor sau aplicate alte pîrghii cum ar fi modernizarea sistemului de impozitare deja existent sau excluderea sistemului preferențial de taxare cu taxe pentru unele categorii de agenți economici.”

Prin urmare, implementarea prevederilor proiectului de lege va atrage cheltuieli de la bugetul de stat, iar, în această situație, adoptarea acestuia este condiționată de existența obligatorie a avizului pozitiv al Guvernului, fapt ce rezultă din dispozițiile art.131 alin.(4) al Constituției și Hotărîrii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care trebuie respectate în cazul proiectelor de acte legislative cu impact financiar asupra bugetului de stat și care prevăd că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern, iar alin.(6) din același articol stabilește că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Consecvent, se rețin și dispozițiile art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, care stabilește că, *”Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget”.*

În concluzie, urmare a faptului că implementarea proiectului va condiționa cheltuieli bugetare, ceea ce generează alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, este necesar punctul de vedere al Guvernului asupra soluțiilor promovate de lege, în conformitate cu art.131 alin. (4) și (6) din Constituție.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu conține reglementări privind activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop asigurarea drepturilor egale a copiilor pe durata procesului de învățământ general obligatoriu.

Prin proiect se propune modificarea art.14 din Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului (alimentația gratuită a copiilor), prin completarea cu norme care prevăd asigurarea alimentației gratuite a copiilor, cuprins în ciclul de învățământ general obligatoriu. Potrivit autorului: “[...] în vederea standardizării și asigurării drepturilor egale a elevilor se propune, reglementarea prin lege, a dreptului la alimentație gratuită a elevilor claselor I-IX.”

Proiectul promovează interesele copiilor de a avea acces la alimentație gratuită pe durata procesului de învățământ general obligatoriu, ceea ce este conform interesului public.

Totodată, adoptarea proiectului este condiționată de existența obligatorie a avizului pozitiv al Guvernului, fapt ce rezultă din dispozițiile art.131 alin.(4) al Constituției și Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care trebuie respectate în cazul proiectelor de acte legislative cu impact financiar asupra bugetului de stat și care prevăd că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern, iar alin.(6) din același articol stabilește că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

10.07.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ, Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2024.07.10 14:03:35 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

